

यशवंतराव चव्हाण कॉलेज इस्लामपुर जि.सांगली

इतिहास विभाग बी ए भाग २ IDS पेपर नं २

महाराष्ट्रातील सामाजिक सुधारणा

SOCIAL REFORMS IN MAHARASHTRA

प्रा.डॉ.सौ.कल्पना राजीव मोहिते
प्रोफेसर इतिहास विभाग प्रमुख

पंडिता रमाबाई १८५८-१९२२

जन्म- २३ एप्रिल १८५८

कर्नाटकातील माळहेरंजी (गंगामूळ)

वडील- अनंतशास्त्री डोंगरे आई- अंबाबाई उर्फ लक्ष्मीबाई

बंधू - श्रीनिवास

पंडिता रमाबाई - शिक्षण

संस्कृत भाषा, वाङ्मय, विविध शास्त्रे, तत्वज्ञान, साहित्य यात विशेष प्राविण्य

संस्कृत व्याकरण, रामायण, महाभारत, पुराण ग्रंथ इ. ज्ञान आत्मसात

मातापित्याच्या निधनानंतर निराधार तथापी वडिलांनी चालू केलेली

तीर्थयात्रा चालू ठेवून पुराण, कीर्तन, कथा सांगत

सहा वर्षे भारतभर संचार केला

पंडिता रमाबाईंच्या विद्वतेचा गौरव

कलकत्यात त्यांच्या बुद्धिमत्तेचा उचित गौरव झाला

विद्वान पंडित समाजसुधारकांच्या
सिनेटहॉलमधील सभेत

“पंडिता” व “सरस्वती” या पदव्या बहाल,
“भारतवर्षीय स्त्रियांचे भूषण” म्हणुन मानपत्र

पंडिता रमाबाई

पंडिता रमाबाई

- कलकत्यातील पूरोगामी विचारांचे वकील
- बाबू बिपीनदास मेघावी यांच्याशी विवाहबंध
- प्रतिलोम विवाहाने रमाबाई विरुद्ध वादळ
- कन्या मनोरमाचा जन्म
- अल्पावधीतच पतीचे निधन

पंडिता रमाबाई

- इंग्लंड अमेरिकेचा प्रवास
- – इंग्रजी व वैद्यक शास्त्राचे
ज्ञान घेण्यासाठी इंग्लंड मधील बाँटिज
येथील सेंट मेरी मठात वास्तव्य
- भक्तदया , प्रेम या शिकवणुकीमुळे
ख्रिश्चन धर्माकडे आकर्षित
- २९ सप्टें १८८३ ख्रिश्चन धर्माचा स्वीकार

पंडिता रमाबाई

- अमेरिकेत १८८६ ला आनंदीबाई जोशी यांच्या पदवीदान समारंभास उपस्थित.
- बालविधवांना उपयुक्त बालोद्यान पध्दती शिक्षण
- 'द हायकास्ट हिंदू वूमन' पुस्तकाचे इंग्रजीत लिखाण
- युनायटेड स्टेटची लोकस्थिती व प्रवासवृत्त पुस्तक , विद्वतेची कीर्ती
- अमेरिकेत बोस्टन येथे "रमाबाई असोसिएशनची स्थापना"

पंडिता रमाबाई

- ११ मार्च १८८९ मुंबई येथे बालविधवांसाठी शारदा सदनची स्थापना
- १८९० शारदा सदन पुण्यात हलविले.
- १८९८ शारदा सदन केडगावला नेले.तेथे
- मुक्ति सदनाची स्थापना- निराधार स्त्रियांना आश्रय
- मुक्तिसदनात- कृपासदन,प्रीतीसदन,शारदासदन
- शेती,विणकाम,मुद्रणकामाचे शिक्षण देऊन स्वावलंबी
- वृद्ध स्त्रियांसाठी रुग्णालय,सायंघरकुल

पंडिता रमाबाई

- पुण्यात आर्य महिला समाजाची स्थापना
- अहमदनगर, सोलापुर, ठाणे, मुंबई, पंढरपूर, बार्शी
- इ.ठिकाणी आर्य महिला समाजाची स्थापना
- बालविवाह, पुनर्विवाहाला बंदी, स्त्रियांनी
- शिक्षण घेण्यास बंदी यासारख्या अयोग्य
- प्रथांना विरोध करून स्त्रियांच्या उध्दारासाठी
- आर्यमहिला समाजाची स्थापना

पंडिता रमाबाई १८५८-१९२२

महाराष्ट्रातील स्त्रियांच्या उध्दारासाठी
विशेषतः पतिता, परित्यक्ता व विधवा स्त्रियांच्या
सर्वांगीण उध्दारासाठी समर्पित भावनेने
कार्यरत राहिलेल्या थोर विदुषी, विद्वान व कर्तबगार
समाजसुधारक